

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/187/2021
Identifikačné číslo spisu:	1415214303
Dátum vydania rozhodnutia:	27.09.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1415214303.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ SLOVNAFT, a.s., so sídlom v Bratislave, Vlčie hrdlo 1, IČO: 31 322 832, 2/ JUDr. K. T., bývajúcemu v D. Y., N. R. XXXX/XX, zastúpených RUŽIČKA AND PARTNERS s.r.o., so sídlom v Bratislave, Vysoká 2/B, IČO: 36 863 360, proti žalovanej: MARKÍZA -SLOVAKIA, spol. s.r.o., so sídlom v Bratislave - Záhorskej Bystrici, Bratislavská 1/a, IČO: 31 444 873, zastúpenou Advokátskou kanceláriou Paul Q, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Karadžičova 2, IČO: 35 906 464, o uloženie povinnosti odvysielat' opravu, vedenom pôvodne na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 9C/566/2015, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. septembra 2019 sp. zn. 8Co/266/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má voči žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Žalobcovia sa žalobou doručenou súdu prvej inštancie 18. decembra 2015 voči žalovanej domáhali v zmysle § 21 zákona č. 308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z.z. o telekomunikáciách v platnom znení (ďalej aj „ZoVaR“) uverejnenia opravy bez obrazového alebo zvukovo-obrazového záznamu ako zvukovo-obrazového záznamu vo forme čítaného a súčasne zobrazeného textu napísaného bielym písmom na čiernom pozadí v znení: „Oprava na žiadosť spol. SLOVNAFT, a.s. a R. R. Y. - H. K. T.. V nedeľu dňa 1.11.2015 odvysielala televízia Markíza v programe o 19.00 hod. Televízne noviny príspevok s názvom Gorila po rokoch, v ktorom bolo uvedené, že „do masívneho rozkrádania mali byť podľa spisu zapletení ľudia z vrcholovej politiky a biznisu“, že „vo funkciách sú mnohí dodnes“ a že „patrí medzi nich aj T. Y. K. T., ktorý je jednou z hlavných postáv spisu Gorila“. Uvedené informácie nie sú pravdivé alebo sú pravdu skresľujúce údaje. Pán K. T. nie je a ani nikdy nebol zapletený do masívneho rozkrádania Slovenska. Informácie citované zo spisu Gorila nie je možné v súčasnosti považovať za relevantné, nakoľko vyšetrovanie tejto kauzy nebolo do dnešného dňa právoplatne ukončené, a teda pravdivosť spisu Gorila a v ňom obsiahnutých tvrdení nebola do dnešného dňa potvrdená. V rovnakom znení je žalovaný povinný opravu uverejniť aj na internete na

internetových stránkach B. (F.) a B. (F.)), kde sa nachádza pôvodný príspevok.

2. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 12. februára 2018 č. k. 9C/566/2015-237 zamietol žalobu a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania [255 ods. 1 a § 256 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“)].

2.1. V odôvodnení skonštatoval, že slovenská verejnosť má dostatočné informácie o obsahu spisu Gorila a je nesporné, že meno žalobcu 2/ sa v ňom vyskytuje opakovane. Z častého výskytu mena žalobcu 2/ vyplynul hodnotiaci úsudok moderátora, že v prípade žalobcu 2/ sa jedná o jednu z hlavných postáv spisu Gorila. Právo na opravu výroku „T. Y. K. T., ktorý je jednou z hlavných postáv spisu Gorila, nevzniklo, keďže podľa názoru súdu prvej inštancie išlo o hodnotiaci úsudok, ktorý nepodlieha dokazovaniu na rozdiel od faktických tvrdení. Vo vzťahu k žalobcovi 1/ súd uviedol, že oprave nepodlieha ani výrok „Patrí medzi nich aj T. Y. K. T.“, ktorý považoval za pravdivý vychádzajúc z výpisu z obchodného registra žalobcu 1/, podľa ktorého je žalobca 2/ R. R. žalobcu 1/. V príspevku nebol žalobca 1/ prezentovaný ako spoločnosť vykazujúca znaky korupčného správania sa, resp. v spojitosti s rozkrádaním. Bol spomenutý len s osobou žalobcu 2/ v tom zmysle, že tento je v súčasnosti R. H. R.. Žalobcu 1/ sa napádané výroky netýkajú. Podstatou opravy je oprava konkrétnych výrokov, ktoré sú nepravdivé, celkové vyznenie príspevku súd nepovažoval pre opravu za podstatné. V príspevku nezaznelo, že žalobca 2/ bol R. R. žalobcu 1/ v období 2002 - 2006, preto k takému tvrdeniu (informácii) nemohlo vzniknúť právo na opravu. Podľa názoru súdu prvej inštancie nebolo možné uverejniť opravu aj na označených internetových stránkach, lebo právo na opravu sa týka len vysielania programovej služby (v tomto prípade TV Markíza), v ktorej bol príspevok odvysielaný. V príspevku (reportáži) boli odvysielané pravdivé informácie založené na podložených skutkových tvrdeniach a primerané, prípustné hodnotiace úsudky vychádzali zo stavu v čase prípravy a vysielania reportáže. Žalobcom právo na opravu nevzniklo. Súd prvej inštancie preto žalobu v celom rozsahu zamietol.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov rozsudkom z 24. septembra 2019 sp. zn. 8Co/266/2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 1,2 CSP) a vyslovil, že žalovaná má nárok na náhradu trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 1 CSP).

3.1. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobcovia sa v preskúmvanej veci domáhali uloženia povinnosti odvysielat', resp. uverejniť za podmienok nimi vymedzených v žalobe opravu nepravdivých a pravdu skresľujúcich výrokov, ktoré 1. novembra 2015 odvysielala televízia Markíza v programe o 19.00 hod. v relácii Televízne noviny v príspevku s názvom „Gorila po rokoch“, ktorých obsahom bolo, že "do masívneho rozkrádania mali byť podľa spisu zapletení ľudia z vrcholovej politiky a biznisu", že "vo funkciách sú mnohí dodnes", a že "patrí medzi nich aj T. Y. K. T., ktorý je jednou z hlavných postáv spisu Gorila", a ktorý bol zverejnený aj na internetovej stránke žalovaného www.tvnoviny.sk a na www.markiza.sk v časti video archív. So zreteľom na skutkové tvrdenia žalobcov definované v predmete sporu súd prvej inštancie vykonal dokazovanie potrebné na ustálenie skutkového stavu veci ohľadne okolností významných pre rozhodnutie, pričom po správnom vyhodnotení vykonaných dôkazov dospel k správnomu skutkovému záveru, že pokiaľ ide o sporné výroky v príspevku žalovaného, tieto treba považovať za pravdivé. Rozhodujúci je v tejto súvislosti presný obsah odvysielaných výrokov, tvrdení, resp. čiastočne úsudkov, ktoré sa týkajú žalobcu 1/ a žalobcu 2/, pričom v tomto smere odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie považuje za podstatné najmä to, že v spornom spravodajskom príspevku žalovaný informoval o tom, čo sa nachádza v prepise (nahrávke) vo verejnosti známom ako tzv. spis Gorila, konkrétne o tom, že "podľa spisu do masívneho rozkrádania mali byť zapletení ľudia z vrcholovej politiky a biznisu", "vo funkciách sú mnohí dodnes" a "patrí medzi nich aj T. Y. K. T., ktorý je jednou z hlavných postáv spisu Gorila". Takto vyslovené tvrdenia a hodnotiaci úsudok (o tom, že žalovaný 2/ je jednou z hlavných postáv spisu) nepochybne v sebe neobsahujú informáciu (tvrdenie), že žalobca 2/, prípadne i žalobca 1/, skutočne boli zapletení, teda mali istú účasť na "masívnom rozkrádaní" Slovenska, avšak iba informáciu, o čom konkrétne sa v tzv. spise Gorila píše. Nedôvodne potom žalobcovia v podanom odvolaní namietajú, že súd prvej inštancie nesprávne ustálil skutkový stav veci, keď považoval tvrdenia žalovaného, ktoré odzneli v spornom príspevku, za preukázané, nakoľko nie je pravdou, že by sa žalobca 2/ akokoľvek podieľal na masívnom rozkrádaní verejných zdrojov a táto informácia sa nachádza iba v tzv. spise Gorila, ktorého pravosť však

ani orgánmi činnými v trestnom konaní nebola doposiaľ verifikovaná. Súd prvej inštancie totiž skutkovo neustálil ako pravdivé samotné tvrdenia obsiahnuté v spise Gorila, avšak iba tvrdenie žalovaného o tom, že v spise Gorila tieto informácie sú zahrnuté, čo zodpovedá aj pre tento spor relevantnému obsahu spisu Gorila, ktorý (okrem toho, že bol zverejnený a je všeobecne známy) bol súdu predložený a je súčasťou spisu v preskúmvanej veci. Odvolacia námietka žalobcov, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam preto nemôže obstáť. Pre úplnosť sa žiada vo vzťahu k výrokom týkajúcich sa žalobcov uviesť, že odvolací súd sa stotožnil aj so záverom súdu prvej inštancie, že pokiaľ ide o označenie žalobcu 2/ za jednu z hlavných postáv spisu Gorila, ide o hodnotiaci úsudok, ktorého uverejnenie po inštitút odvysielania opravy nespadá. Navyiac, ide o úsudok celkom legitímny a primeraný, keď (a to nebolo sporné) meno žalobcu 2/ sa v tzv. spise Gorila v porovnaní s inými osobami spomína omnoho početnejšie (15krát). To však nič nemení na tom, že v súvislosti s odvysielaním hodnotiacich úsudkov právo na opravu nevzniká. Napokon, pokiaľ ide o žalobcu 1/, vzhľadom na uverejnený text príspevku sa odvolací súd stotožnil i so záverom súdu prvej inštancie, že právo na opravu nevzniklo ani žalobcovi 1/, keď v príspevku odznela pravdivá (hoci pre verejnosť zjednodušená) informácia, že žalovaný 2/ je jeho "T.". Nie je totiž sporné, že žalobca 2/ je od roku 2009 R. R. M. a bol ním aj v čase odvysielania predmetného príspevku. Vychádzajúc z dostatočne a správne ustáleného skutkového stavu veci súd prvej inštancie spor posúdil správne i po právnej stránke, keď dospel k záveru, že vzhľadom na pravdivosť odvysielaných tvrdení o tom, že podľa spisu Gorila mali byť do masívneho rozkrádania zapletení ľudia z vrcholovej politiky a biznisu, z ktorých mnohí sú vo funkciách dodnes a patrí medzi nich aj T. Y. K. T., ktorý je jednou z hlavných postáv spisu Gorila, z dôvodu, že v prípade pravdivých tvrdení, avšak ani hodnotiacich úsudkov, právo na odvysielanie opravy nevzniká, resp. vysielateľovi nevzniká povinnosť opravu odvyselať, a pokiaľ ide o stránky B. a na B.k z dôvodu, že Zákon o vysielaní a retransmisii právo na opravu výrokov uverejnených na sieti internet nezakladá, neboli splnené predpoklady pre vyhovie podanej žalobe. Odvolací súd sa v celom rozsahu s týmito správnymi závermi súdu, podrobne rozvedenými v odôvodnení napadnutého rozsudku, stotožnil a vzhľadom na náležité vysvetlenie všetkých úvah, ktoré viedli k prijatým záverom, stotožnil a v podrobnostiach na ne v ďalšom odkázal. V tejto súvislosti zdôraznil, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia plne vyhovuje aj požiadavkám na náležité odôvodnenie rozsudku vyplývajúcim z ustanovenia § 220 CSP. Pre úplnosť odvolací súd uviedol, že sa nestotožňuje s námietkami žalobcov, ktorí v odvolaní opätovne zdôrazňujú, že "spis Gorila" ako zdroj informácií nie je možné považovať za dôveryhodný, odvolávanie sa na skutočnosti v ňom uvedené nemožno považovať v žiadnom prípade za pravdivé, kým súd právoplatne nerozhodne jednak o pravosti tohto "spisu Gorila", ako aj o pravdivosti v ňom uvedených skutočností, resp. sa preukáže pravdivosť skutkov popisovaných v tomto spise. Za dôveryhodný zdroj informácií ho totiž neoznačil v predmetnom spravodajskom príspevku ani žalovaný, ktorý navyiac (ako už bolo uvedené) neodvysielal tvrdenie o tom, že by žalobca 2/ bol zapletený do masívneho rozkrádania, avšak iba to, že to tak má byť podľa spisu Gorila, o ktorom je verejne známe, že jeho autenticita a dôveryhodnosť nebola doposiaľ nikým potvrdená. Nedôvodne tiež žalobcovia v odvolaní vytykajú súdu prvej inštancie, že neprihliadol, na to, že zákon bližšie nešpecifikuje ako má oprava znieť a zákonodarcu ponechal na žiadateľovi (t. j. na žalobcoch), ako by mala oprava znieť, a preto vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, pričom predmetný príspevok nielenže obsahuje nepravdivé a pravdu skresľujúce údaje, ale aj jeho celkové vyznenie svojím obsahom aj formou vyvolávajú jedine a výlučne nepravdivý negatívny obraz o nich, nakoľko u diváka rezonuje jasná informácia "masívneho rozkrádania Slovenska", "ľudia z vrcholovej politiky a biznisu" a "patrí medzi nich aj T. Y. K. T.", ktorá u diváka, ktorý bežne ďalej podrobne neanalyzuje osobitne každú odvysielanú informáciu, je jednoznačne nepravdivá a evokuje, že reportáž a jej spracovanie do odvysielaného príspevku nebola robená bežným korektným spôsobom. Predmetom opravy podľa Zákona o vysielaní a retransmisii totiž môže byť iba oprava odvysielaných nepravdivých alebo pravdu skresľujúcich tvrdení odvysielaním navrhovaných pravdivých tvrdení, avšak nie oprava celkového vyznenia odvysielaného materiálu ani oprava negatívneho obrazu o dotknutých osobách. Práve v tomto smere sa inštitút odvysielania opravy zásadne odlišuje od iných prostriedkov ochrany, ktorých využitie prichádza do úvahy v prípade neoprávnených zásahov uskutočnených odvysielaním nepravdivých či pravdu skresľujúcich tvrdení o dotknutej osobe. Rovnako v tejto súvislosti žalobcovia nedôvodne v odvolaní poukazujú na to, že tvrdenie, v ktorom bol žalobca 2/ označený v príspevku za T. Y. nemožno posudzovať osamotene bez vzťahu k predchádzajúcemu tvrdeniu, na ktoré

sa toto tvrdenie vzťahuje a to, že patrí medzi ľudí z vrcholovej politiky a biznisu, ktorí mali byť podľa spisu zapletení do masívneho rozkrádania. Označenie žalobcu 2/ za T. Y. totiž treba považovať za pravdivé, a preto je otázka, v akej súvislosti bol žalobca 2/ takto označený v zásade bez významu pre rozhodnutie v spore. Význam by mohla mať iba z hľadiska, či za stavu, keď odvysielané výroky o obsahu spisu Gorila sa primárne týkajú žalobcu 2/, je žalobca 1/ aktívne vecne legitimovaný. V tomto smere však vzhľadom na skutočnosť, že obchodné meno žalobcu 1/ v predmetnom príspevku odznelo, nemá ani odvolací súd pochybnosť o tom, že i žalobca 1/ vecnou legitímáciou v tomto spore disponuje; hoci ani o ňom neboli odvysielané žiadne nepravdivé ani pravdu skresľujúce tvrdenia. Pre úplnosť odvolací súd uvádza, že vzhľadom na správnosť záveru súdu prvej inštancie, podľa ktorého z dôvodu pravdivosti odvysielaných tvrdení na vyhovie podanej žaloby neboli splnené podmienky, sú z hľadiska rozhodnutia v merite veci ďalšie odvolacie námietky žalobcov bez významu, keď ani v prípade ak by tieto boli opodstatnené, nemohlo by to pre nich privodiť priaznivejšie rozhodnutie v spore. Odvolací súd preto nepovažoval za potrebné podrobnejšie sa nimi zaoberať. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd skonštatoval, že žalovaný v spornom príspevku odvysielanom 1. novembra 2015 televíziou Markíza v programe o 19.00 hod. Televízne noviny pod názvom „Gorila po rokoch“, neuverejnil nepravdivé, ani pravdu skresľujúce tvrdenia, ktoré by zakladali žalobcom právo na opravu v zmysle ustanovenia § 21 ods. 1 Zákona o vysielaní a retransmisii, a teda žalovanému nevznikla povinnosť uverejniť opravu požadovanú žalobcami. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok, ktorým súd prvej inštancie žalobu v celom rozsahu zamietol, ako vecne správny podľa § 387 ods. 1,2 CSP potvrdil.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia, jeho prípustnosť odôvodnili ustanovením § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Navrhli, aby dovolací súd zmenil rozsudok odvolacieho súdu a žalobe vyhovel alternatívne, aby zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4.1. Dovolenie dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP odôvodnili tým, že v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu neboli vyriešené tieto právne otázky:

a/ Ak vysielateľ podľa zákona o vysielaní a retransmisii poruší svoje povinnosti vyplývajúce mu z § 16 ods. 3 písm. b) zákona o vysielaní a retransmisii a spojí (neoddelí) názory a hodnotiace úsudky od informácií spravodajského charakteru, môžu tieto názory a hodnotiace úsudky:

- ovplyvniť od nich neoddelené informácie spravodajského charakteru?

- zmeniť povahu inak pravdivých informácií spravodajského charakteru, ktoré s nimi boli spojené (neoddelené) tak, že takéto informácie spravodajského charakteru nadobudnú povahu pravdu skresľujúcich údajov?

b/ Ak vysielateľ podľa zákona o vysielaní a retransmisii poruší svoje povinnosti vyplývajúce mu z § 16 ods. 3 písm. b) Zákona o vysielaní a retransmisii a spojí (neoddelí) názory a hodnotiace úsudky od informácií spravodajského charakteru, môže dôjsť k ovplyvneniu týchto informácií spravodajského charakteru takým spôsobom, že inak pravdivé informácie spravodajského charakteru vytvoria alebo sú spôsobilé vytvoriť u ich prijímateľa pravdu skresľujúci údaj?

c/ Má dotknutá osoba právo na odvysielanie opravy podľa § 21 Zákona o vysielaní a retransmisii, ak vysielateľ podľa zákona o vysielaní a retransmisii poruší svoje povinnosti vyplývajúce mu z § 16 ods. 3 písm. b) Zákona o vysielaní a retransmisii a spojí (neoddelil) názory a hodnotiace úsudky od informácií spravodajského charakteru, pričom v dôsledku takéhoto porušenia povinností zo strany vysielateľa mohlo dôjsť k ovplyvneniu týchto informácií spravodajského charakteru takým spôsobom, že inak pravdivé informácie spravodajského charakteru vytvoria alebo sú spôsobilé vytvoriť u ich prijímateľa pravdu skresľujúci údaj?

d/ Má dotknutá osoba právo na odvysielanie opravy podľa § 21 Zákona o vysielaní a retransmisii, ak vysielateľ podľa zákona o vysielaní a retransmisii poruší svoje povinnosti vyplývajúce mu z § 16 ods. 3 písm. b) Zákona o vysielaní a retransmisii a spojil (neoddelil) názory a hodnotiace úsudky od informácií spravodajského charakteru ?

4.2. Zároveň dovolatelia v dovolaní tvrdili, že uvedené otázky (viď bod 4.1. vyššie) odvolací súd vyriešil nesprávne. Napokon dovolatelia v dovolaní uvádzajú i to, že „odvolací súd i súd prvej inštancie vec neposudzovali z pohľadu spojenia informácií spravodajského charakteru a hodnotiacich úsudkov, ktoré sa takto automaticky a samozrejme vzájomne ovplyvňujú. Už samotný zákonný zákaz spojenia informácií spravodajského charakteru a hodnotiacich úsudkov vyviera z toho, aby sa zamedzilo ich vzájomnému ovplyvňovaniu.“ Dovolatelia zotrvali na svojej argumentácii, že v prípade hodnotiacich

úsudkov redaktorov v reportáži mali byť tieto v zmysle § 16 ods. 3 písm. b) Zákona o vysielaní a retransmisii oddelené od informácií spravodajského charakteru. Žalovaná si túto zákonnú povinnosť nespĺnila. Z uvedeného hľadiska preto podľa dovolateľov neobstoja závery súdov ohľadom toho, že právo na opravu prináleží len ku skutkovým tvrdeniam a nie k hodnotiacim úsudkom, lebo išlo o spravodajský príspevok, ten nemal obsahovať hodnotiace úsudky a ak ich obsahoval, mali byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

4.3. Žalovaná nepreukázala liberačné dôvody v zmysle § 21 ods. 9 písm. a) až d) ZoVaR, ktorý by ju zbavil povinnosti uverejniť opravu. Dovolatelia považujú právne posúdenie charakteru príspevku a jeho obsahu odvolacím súdom za nesprávne; išlo o príspevok spravodajský.

5. K dovolaniu žalobkyne sa vyjadrila žalovaná (č. l. 371 a nasl. súdneho spisu), ktorá považovala dovolanie žalobcov za neprípustné, navrhla ho odmietnuť, lebo na položených právnych otázkach nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu.

5.1. Dovolatelia v reakcii na stanovisko žalovanej uviedli, že položené právne otázky boli odvolacím súdom posúdené nesprávne, dovolací súd ich v doterajšej rozhodovacej praxi neriešil, a preto je ich dovolanie prípustné.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov.

8.1. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

8.2. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážaný) prístup.

8.3. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotráva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu (napr. 9Cdo/181/2021, 9Cdo/183/2021 a iné).

8.4. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie,

ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), avšak len pri dovolacom dôvode (vade zmätočnosti) v zmysle § 420 písm. f) CSP, nie pri dovolacom dôvode (nesprávnom právnom posúdení veci) v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

8.5. V dôsledku viazanosti dovolacími dôvodmi (S 440 CSP), dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolať vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolať, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasivita dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolať nenapráva (a contrario § 436 CSP).

8.6. Dovolací súd konštatuje aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolať musí advokát, dovolať, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolať, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

8.7. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolať vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo S 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolacími dôvodmi, dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolať vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

9. Dovolatelia dovolacie dôvody založené na vadách zmätočnosti v zmysle § 420 CSP v dovolaní neuplatnili.

10. Žalobcovia v dovolaní uviedli, že prípustnosť ich dovolania vyplýva z § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Teda tvrdia, že ich dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

10.1. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10.2. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolať uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10.3. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie

tohto ustanovenia vyplýva, že sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine) ako aj procesnoprávna, (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená jasným, zrozumiteľným a nepochybným spôsobom. Dovolací súd je viazaný len tým, ako dovolateľ právnu otázku nastolí.

11. Dovolatelia nastolenými právnymi otázkami sa v podstate domáhajú odpovede, či a prípadné aké následky má na právo na uverejnenie opravy v zmysle § 21 ZoVaR porušenie povinnosti vysielateľom v zmysle § 16 ods. 3 písm. b) ZoVaR, podľa ktorého vysielateľ je povinný zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajských programov a politicko-publicistických programov; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

12. Konajúce súdy (súd prvej inštancie a odvolací súd) však z toho aspektu vec neposudzovali. Pri práve na opravu v danom prípade súdy z odvysielanej reportáže dokázali identifikovať skutkové tvrdenia (skutkové informácie, spravodajské informácie) od hodnotiacich úsudkov. Ďalej sa súdy zaoberali tým, či odvysielané skutkové tvrdenia (ne)boli pravdivé. Pritom vychádzali z toho, že hodnotiace úsudky nepodliehajú právu na opravu. Pre súdy z hľadiska ich rozhodovania teda nebolo rozhodujúce, či vysielateľ (žalovaná) (ne)porušila povinnosť v zmysle § 16 ods. 3 písm. b) ZoVaR, teda či názory a hodnotiace komentáre v príspevku (ne)boli oddelené od informácií spravodajského charakteru a v prípade ich neoddelenia aký iný dopad (ne)mali, resp. (ne)mohli mať na vec samú (na prijímateľa informácií, na uverejnenie opravy). Súdy pri zamietnutí žaloby nevychádzali a ani prejudiciálne neriešili problematiku porušenia povinnosti žalovanej vyplývajúcej z ustanovenia § 16 ods. 3 písm. b) ZoVaR a jej dopad na vec samú. V takom prípade treba konštatovať, že nastolené právne otázky dovolateľmi odvolací súd neriešil, preto nemôže obstať ani tvrdenie dovolateľov v dovolaní, že uvedené otázky odvolací súd posúdil nesprávne, teda že na ich nesprávnom vyriešení založil žalobou zamietajúce rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právne otázky, na vyriešení ktorých nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, nemôžu byť považované za významné z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP. A pre túto konkrétnu vec ich možno označiť len za akademické.

13. Obsah spisu prezrádza, že žalobcovia v odvolaní z 26. februára 2018 (č. l. 263 a nasl. súdneho spisu) proti rozsudku súdu prvej inštancie neuplatnili pri niektorom z uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP) argument o porušení povinnosti v zmysle § 16 ods. 3 písm. b) ZoVaR žalovanou a v tomto kontexte procesne účinným spôsobom atakovali právne posúdenie veci súdom prvej inštancie. Uvedené nepotvrdzuje skutočnosť, že dovolatelia v odvolaní uplatnili totožné námietky, akými odôvodnili ich dovolanie a teda, že tu bol priestor pre odvolací súd, aby sa takými otázkami zaoberal.

13.1. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok je vo vzťahu k odvolaniu ako riadnemu opravnému prostriedku subsidiárny nielen z procesného hľadiska - teda že dovolanie možno podať len proti rozhodnutiu vydanému v odvolacom konaní (čo znamená, že odvolacie konanie predchádza dovolaciemu konaniu), ale aj z hmotnoprávneho hľadiska, ktoré zohľadňuje skutočnosť, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietol už v rámci riadneho opravného prostriedku, a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom. V prípade, že takéto námietky v odvolacom konaní neuplatnil, hoci tak urobiť mohol a mal, tieto námietky ex post nemôžu byť spôsobilé založiť prípustnosť dovolania.

13.2. Všeobecne princíp subsidiarity vychádza z toho, že najlepšie postaveným k plneniu úloh sú najnižšie články hierarchie súdov; vyššie články systému zasahujú len vtedy, kedy už prípad nemôže byť riešený na úrovni článku nižšieho. Ide o všeobecný princíp organizácie celej spoločnosti a súdnictva osobitne.

13.3. Z uvedeného teda vyplýva, že dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia je pre prípustnosť dovolania relevantný len vtedy, ak vec nesprávne právne posúdil odvolací súd, alebo ak v odvolaní

namietané nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie odvolací súd svojím procesným postupom nenapravil. Ak samotná strana sporu nevyužila svoje právo namietat' konkrétnu nesprávnosť v rámci podaného odvolania, nevyužila svoj vplyv na výsledok konania vo vzťahu ku konkrétnej otázke, hoci tak urobiť mohla a mala, predmetná právna otázka sa jej pričinením nestala predmetom prieskumu odvolacieho súdu, ten nemal možnosť v rámci opravného konania vyhodnotiť jej opodstatnenosť aj vo vzťahu k prípadne existujúcej judikatúre najvyššieho súdu. V tomto prípade rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo na vyriešení predmetných právnych otázok, a to z dôvodu ich neuplatnenia žalobcami v odvolacom konaní, ich preskúmania sa žalobcovia nemôžu úspešne domáhať až v dovolacom konaní.

13.4. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy, už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by najvyšší súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho „zákonnú správnosť a spravodlivosť“), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejme), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom. Dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne). Hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti.

13.5. V tomto prípade ide totiž o kontradiktórne sporové konanie, v ktorom platí zásada, že práva patria bdelym (*vigilantibus iura scripta sunt*). Ak potom žalobcovia uvedené námietky (argumentáciu) zakladajúce prípustnosť a dôvodnosť dovolania, neuplatnili v odvolacom konaní - hoci im bola známa v rámci ochrany svojich práv, nemôže ju odvolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario), lebo inak by fakticky preskúmaval rozsudok súdu prvej inštancie namiesto rozsudku odvolacieho súdu, ktorý však na to nedostal príležitosť (obdobne napr. 8Cdo/8/2020, 9Cdo/132/2020).

13.6. Z uvedeného plynie záver, že dovolatelia môžu urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania predovšetkým také námietky, ktoré už uplatnili v odvolacom konaní. V podstate obdobne postupuje vo svojej činnosti aj ústavný súd, z ktorého judikatúry vyplýva, že ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc a sťažnosť sťažovateľa odmietne (II. ÚS 70/2017).

14. Len kritika, nesúhlas, či samotné polemizovanie dovolateľov s právnymi alebo skutkovými názormi odvolacieho súdu [napr. ohľadom (ne)splnenia zákonných podmienok pre uverejnenie opravy v zmysle § 21 ZoVaR, o (ne)možnosti uverejnenia opravy aj na označených internetových stránkach, o (ne)správnom právnom posúdení charakteru príspevku a jeho obsahu, o (ne)preukázaní liberačných dôvodov žalovanou v zmysle § 21 ods. 9 písm. a) až d) ZoVaR] nezodpovedajú náležitému vymedzeniu dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 CSP. Dovolacie konanie sledujúce predovšetkým zjednotenie judikatúry a riešenie právnych otázok doposiaľ judikatúrou neriešených (§ 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP), neslúži na riešenie skutkových otázok.

15. Z týchto dôvodov odvolací súd dovolanie žalobcov odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP.

16. Žalovaná bola v dovolacom konaní úspešná a preto jej odvolací súd podľa ustanovenia § 453 ods. 1 CSP s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal voči žalobcom plný nárok na náhradu trov dovolacieho konania. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

17. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.